

Leerrede over Jeremia 3: 12 t/m 14, uitgesproken op donderdagavond 4-11-1971 te Sliedrecht door ds. H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 1: 1 en 2
Lezen - Jeremia 3

Voorrede.

Door velen wordt de eerste Psalm genoemd: de sleutel tot opening van het gehele boek der Psalmen. Inderdaad, als wij daar onze opmerkzaamheid op richten, dan zullen wij aanstonds moeten toestemmen, dat het zo is. Immers, er is tweeeërlei leven en er is tweeeërlei eind. De één krijgt hier de gelegenheid om zijn eigen leven te leven en een ander krijgt daar niet de gelegenheid toe. Zo wij de gelegenheid krijgen om ons eigen leven te leven, dan is ook zó ons einde, namelijk in de zonde, om dan eeuwig te verzinken buiten God.

Kunnen wij ons eigen leven niet leven, maar worden wij gedrongen om God te zoeken, Hem aan te hangen Die Zich in Zijn Woord uitspreekt te zijn Diegene, die in Jezus Christus zondaren wil zaligen, dan komt er voor de dag, dat wij in onze gezonde dagen lopen te sterven. Lopen te sterven in de zonden, in de wereld en wat geen God en Jezus is. Dan is het zo, gelijk ik eens hoorde van een oude man die een vriend in 's-Gravendeel ging begraven, van wie hij zei: "Die man heeft opgehouden te sterven. Begrijpt u zulke taal?" 'k Zei: "Jawel, een beetje, maar niet zoals ik het wel wenste." Hij gaf mij een hand en zei: "Zo is het met mij ook, al ben ik ouder dan jij." Die man begreep dus ook wat ik bedoelde.

Want het sterven in onszelf in deze wereld, het sterven aan alles wat geen God en Jezus is, dat behoort mede tot de verborgenheid van het Koninkrijk Gods. Dat geeft ons dus te kennen dat dit ook tegen onze natuur is. Zó tegen onze natuur, dat als wij konden, dan zouden wijzelf wel wijziging of verandering willen aanbrengen. God lof, dat gaat niet! Daarvan zongen wij:

Welzalgig hij, die in der bozen raad
niet wandelt, noch op 't pad der zondaars staat, ...

Gods Woord leert ons dat uit één bloede het ganse geslacht der mensen gemaakt is, en allen even diep gezonken zijn, zodat de één niet boven de ander kan staan: dan heeft dat, wat de psalmdichter zegt, dus een oorzaak. En dat is: beslag en de heerschappij van Gods genade. Men kan niet uit de weg, men gaat onder het gezag Godes, die op hart en leven beslag legt. En uit het hart zijn de uitgangen des levens, daarom vinden wij de dood in de wereld, de dood op het pad des zondaars. Het enige vermaak dat men heeft is in de Wet Gods, die wordt beproefd en onderzocht. Daar gaan ze dag en nacht in op, want dat is het leven van hun ziel.

Daarvan staat, dat, al gaat er over de gelovige nog zoveel kruis, nog zoveel ellende, zorg, moeite en verdriet, maar:

hij zal zijn gelijk een frisse boom,
in vetten grond gepland bij ene stroom,
Die op zijn tijd met vruchten is beladen, ...

Want het genadewerk komt hier openbaar aan de vruchten. Luther zei eens tegen een kardinaal, die de Paus naar hem toegezonden had: "Gijlieden gelooft toch zeker wel, dat wij hier in Duitsland weten dat vruchten aan een boom groeien en geen boom aan een vrucht." Daarom komt het er op aan: hoe is de boom.

De dood in de wereld? In onszelf? Een sterven in onszelf en aan al hetgeen geen God en Jezus is? Dan komen daaruit de vruchten voor de dag.

Niet als men hier: vroom, netjes, deugdelijk, aardig en lief leeft en dat dat de vruchten zijn waaraan een boom groeit. Laat ons dat op een behoorlijke wijze onderscheiden. Al zou er nog zoveel ramp en tegenspoed zijn, dan zal toch openbaar worden:

Het gaat hem wel; 't gelukt hem, wat hij doet.

Daar zorgt de genadehand Godes voor, die ons dat hier schenkt en toebrenkt in al onze behoeften. Verheven zaak! Dat wij dan weten, dat dat het oogmerk, de bedoeling van God is. Hier lès te zijn van een wereld die in het boze ligt en van dat eigen "ik"; van dat verderf dat wij geërfd hebben uit Adam, opdat ons leven zij, dat wij alles uit God zoeken, alles uit Hem putten. Dat alleen is tot ons aller welzijn.

Wij vragen een poosje uw aandacht voor een woord der Schriftuur uit het ons zo-even voorgelezen gedeelte van Jeremia, nader het derde hoofdstuk en daarvan het twaalfde tot en met het veertiende vers, waar wij lezen:

12. *Ga henen, en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zegt: Bekeer u, gij afgekeerde Israël! spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE, Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden.*
13. *Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen de HEERE, uw God, hebt overtreden, en uw wegen verstrooid hebt tot de vreemden, onder alle groene boom, maar zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest, spreekt de HEERE.*
14. *Bekeert u, gij afkerige kinderen! spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, één uit een stad, en twee uit een geslacht, en Ik zal u brengen te Sion.*

Zingen.

Psalm 93: 1 en 4

1. De HEER regeert; de hoogste Majesteit, ...
4. Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit vergaan; ...

Leerrede.

Wij weten van de profeet Jeremia dat hij zeer jong was toen God hem riep om Zijn woordvoerder, Zijn knecht, Zijn profeet te zijn. Daarom wees hij dat af, zeggend: "Ach, Heere HEERE! zie, ik kan niet spreken, want ik ben jong." Hoewel hij het afwees, heeft hij het tegenover Gods Majesteit niet kunnen volhouden, maar heeft zijn jeugdige schouders moeten zetten onder de breuk van land, volk en kerk. Hij heeft dat moeten oppakken en moeten dragen.

Soms dacht hij dat het een krankheid was die hij wel dragen kon, maar ook is er in voorgekomen dat hij sprak: "Vervloekt zij de dag, op welke ik geboren ben; de dag, op welke mijn moeder mij gebaard heeft. Vervloekt zij de man, die mijn vader geboodschapt heeft, zeggende: U is een jonge zoon geboren." Nu, dat is de knecht van God, de man die hier van God bevel krijgt om deze woorden tegen het noorden uit te roepen: "Bekeer u, gij afgekeerde Israël!" Dat geeft niet te kennen, dat die man vanuit het land Juda zó kon roepen, dat het zelfs verstaanbaar was in het hoge noorden, in Assyrië, waar het rijk der tien stammen was heengevoerd, doch met deze woorden uit te roepen tegen het noorden, wilde God te kennen geven, dat het Zijn wil was, dat zij het waarlijk zouden weten. Daarom moest het op een zodanige wijze en onder zulke bewoordingen overgebracht worden, waardoor zij niet zouden kunnen zeggen: "Nee, ik heb het niet geweten."

Dus, als hier staat: "Roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël! spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen", dan is de korte zin en inhoud dit, dat God wilde dat die, onder Tiglath-Pilézer de koning van Assyrië, gevangelijk weggevoerden niet alleen zouden weten dat zij vanwege hun zonden uit het land gebannen waren, maar ook dat zij van God niet vergeten waren, wel verlaten! Zij hadden God verlaten. Daarom lezen wij hier: "Bekeer u (tot Mij), gij afgekeerde Israël! spreekt de HEERE", dan wilde God tot hen wederkeren.

Hij had hen wel verlaten, maar niet vergeten! Daarom: "Roep deze woorden uit tegen het noorden", dus tot het rijk der tien stammen dat in gevangenschap was, en zeg: "Bekeer u, gij afgekeerde Israël! spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE, Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden." Dus, God wilde hen niet uitdelgen, maar die Majesteit vraagt bekering van hen.

Wonderlijk, opmerkelijk woord: "Bekeer u." Men zegt dat dit woord honderdvierenveertig keer in de bijbel staat. Dan moet dat toch wel een zeer voorname zaak zijn. Ja, inderdaad! Het is daarom ook zeer nuttig als wij onderscheiden -- als wij gaan verstaan -- wat daarmee bedoeld wordt. Want onze bekering tot God bestaat nogal eens in: een weg van verbetering en van: dit moet ik doen en dat moet ik laten of: zus moet ik zijn en zó moet ik wezen. Dan kunnen wij het zo verschrikkelijk druk hebben met dit te doen en dat te laten waardoor van het wederkeren tot God niets terecht komt. En het einde daarvan is, dat men bezig is met het uitsteken van de vingers, want dan gaan wij boven een ander staan met ons verbeteringsleven. Boven een ander staan en dan uit de hoogte neerkijken op een ander, want die moet net zo zijn als wij en net zo doen als wij. Die zaken zijn toch fout, hé?

Wat bedoelt God met dat woord: "Bekeer u"? Dat woord staat zowel in het Oude- als ook in het Nieuwe Testament. Toen Luther op de Wartburg begon met de Bijbel te vertalen, beginnend met het Nieuwe Testament, vertolkte hij het woord - bekering - dat zo vaak voorkwam, met de woorden: doet boete. Dat duurde net zo lang tot Melancton een vertaling daarvan in handen kreeg en zei: "Hoor eens, broeder Maarten, dat is niet volgens de grondtekst. Dat moet zijn: "bekeert u", en niet: "Doet boete."

In het Nieuwe Testament, dat oorspronkelijk geschreven is in de Griekse taal, betekent dat woord: een weder wijs worden, een tot het verstand komen. In het Oude Testament, dat in hoofdzaak geschreven is in de Hebreeuwse taal, betekent het: teruggaan op de kwade weg die wij gaan. Dus rechtstreeks terug naar God! Want de staat van ons mensen is toch zo: "Wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind." Al verder, verder, verder van God à! Dat is de werkelijkheid van onze staat. Als wij hier lezen, dat God zegt: "Roep deze woorden uit tegen het noorden: Bekeer u", dan wil God daarmee toch zeggen: kom eens terug van die kwade weg waarop gij gaat!

Maar wat is dat dan voor een weg waarop men gaat? De weg waarop elk mens van nature gaat, is een weg van zelf-doen, van zelf-hulp. Zowel uitwendig, in de natuur, als ook geestelijk. Daarvan lezen wij ook in de Spreuken van Sálomo: "Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van die zijn wegen des doods." Dus, wij kiezen een weg uit die ons recht schijnt.

Met het rijk der tien stammen is het zo geweest, dat toen Jeróbeam uit God tot koning over het rijk der tien stammen gezalfd was, er niets bij was van enig mens, ook niet van Ahia, de profeet, want God had tot hem gezegd dat hij Jeróbeam tot koning moest zalven over het rijk der tien stammen. Hij moest zijn kleed nemen, dat in twaalf stukken scheuren, en tien delen daarvan aan Jeróbeam geven. Zó is Jeróbeam koning geworden.

Ingrijpende aangelegenheden daar God Zelf gezegd had hoe men koning moest zijn en hoe men moest regeren. Immers, de koning moest zijn uit het midden hunner broederen.

Hij kon dan uit zijn geslacht aantonen, dat hij waarlijk een Israëliet was. En diegene zou koning worden, die de HEERE zou verkiezen. Voorts moest de koning een afschrift bij zich hebben van het oorspronkelijk wetboek om daarin te lezen ten einde in al zijn doen en handelen daarmee in overeenstemming te zijn. Om zo te spreken in het regeren als te gaan aan de hand van God.

Daarna is het gebeurd, dat Rehábeam, de koning van Juda, met een machtig leger tot hem kwam. Doch het woord des HEEREN geschiedde tot Semája, de man Gods, zeggende: "Zeg tot Rehábeam: gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uw broederen; een ieder kere weder tot zijn huis, want deze zaak is van Mij geschied." Rehábeam heeft zijn biesen gepakt en het leger werd ontbonden, zodat Jeróbeam er toen niets geen last van heeft gehad. Dan zou je toch zeggen: Nu zie je toch maar goed, dat als je aan de leiband loopt van God en van Zijn Woord en Wet, dat dat toch maar het allerbeste is.

Doordat Rehábeam teruggetrokken was, kreeg Jeróbeam wat meer armslag en ging hij aan het denken: hoe moet dat, als het straks paasfeest is, pinksterfeest of de grote verzoendag met het loofhuttenfeest? Ja, dan gaan ze natuurlijk allemaal naar Jeruzalem, met alle kans dat het volk dan terugkeert tot Rehábeam. Hij dacht: als wij nu eens een paar gouden kalveren maken -- God heeft de mens toch z'n verstand gegeven om dat te gebruiken in hetgeen dat nuttig is, ja, dat hoort zo en dat past en betaamt toch een mens -- en die te Dan en te Beth-El zetten, dan kunnen de mensen dáár op de feestdagen offeren.

In die tijd was het ook heel gebruikelijk dat, in de hun omringende landen, een os of een kalf voorgesteld en afgebeeld werd als een symbool van macht. Natuurlijk weten de mensen wel -- zo redeneerde de koning -- dat die kalveren geen goden zijn, maar God had hen toch door Zijn machtige hand en door Zijn sterke arm uit Egypte verlost en hen in dit land gebracht. Als wij die kalveren te Dan en te Beth-El zetten dan hoeven ze ook niet meer zo ver te lopen; God ziet toch het hart aan. Zodoende ging hij een hele dienst instellen en maakte priesteren van de geringsten des volks, die niet waren uit de zonen van Levi. Dat alles voor een goed doel, want God had hem toch tot koning gezalfd en dat rijk der tien stammen toebetrouwd en nu achtte hij, vond hij enz. enz., dat het zò toch maar de beste methode en de oplossing was.

Als alles goed en wel aan de gang is en hij op het altaar, dat door hem te Beth-El gemaakt was, offert, komt er een man Gods uit Juda, die, door het woord des HEEREN, tegen het altaar riep: "Altaar, altaar, zo zegt de HEERE: Zie, een zoon zal aan het huis Davids geboren worden, wiens naam zal zijn Josia; die zal op u offeren de priesters der hoogten, die op u roken, en men zal mensenbeenderen op u verbranden." En ten bewijs dat het zou geschieden, zei hij, dat het altaar zou scheuren en dat de as uitgestort zou worden. Hij is maar net uitgesproken en ... het altaar scheurt en de as wordt uitgestort.

Alle werk dat wij doen tot eer van God, is de vrucht van: liefde, maar Jeróbeam is woedend. Hij strekt zijn hand uit en gebiedt: "Grijpt hem!" En op 't zelfde moment kan hij zijn arm niet meer bewegen hoe hij er ook aan trekt. Dan lezen wij dit opmerkelijk woord dat hij zegt: "Aanbid toch het aangezicht des HEEREN, uws Gods, ernstelijk, en bid voor mij, dat mijn hand weder tot mij kome!" Dus de God die de profeet had, die moest hij aanroepen, waarmee hij toch erkende dat Die de Almachtige is. Dan zegt de profeet niet: "Nee vriend, je bent zo vijandig geweest, je moet er nu maar eens achterkomen dat heel je godsdienst maar een eigenwillige godsdienst is waarmee je jezelf en al het volk naar de hel voert." Zo doet de profeet niet, want hij had bij zich van God.

Hiervan lezen wij ook in onze tekstwoorden: "Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE." Zó is God! Zingen wij daar niet van:

... goedertieren is de HEER;
Zijn goedheid eindigt nimmermeer;

De profeet bidt en de koning ... ja hoor, hij kan zijn arm en zijn hand weer gebruiken. Oh wonder, wonder! Hij zegt, nu ga je met mij mee en je eet brood in mijn huis -- ja, dat was even een eer -- en ik zal je nog een geschenk geven. Maar de profeet zegt: "Al gaf gij mij de helft van uw huis, zo zou ik niet met u gaan, en ik zou in deze plaats geen brood eten, noch water drinken. Want zo heeft mij de HEERE geboden door Zijn woord, zeggende: Gij zult geen brood eten, noch water drinken."

Hij mocht zelfs niet eens dezelfde weg teruggaan die hij gekomen was. Want als je twee keer dezelfde weg gaat, al is het heen en terug, dan weet je de weg beter dan wanneer je die maar één keer gaat. Daarmede wilde God als te kennen geven, dat men niet eens de weg naar Beth-El zou moeten weten. Zó háát God eigenwillige godsdienst. Al gaat het zelfs onder een dekmantel van God te dienen, Hem te vrezen en elkaars welzijn te bedoelen, God deelt daar niet mee, want er staat: "Tot de wet en tot de getuigenis! zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben."

Vervolgens zien wij wat de vrucht geweest is van Jeróbeams doen, want al is het dat er zelfs een kind van hem sterft waar de profeet Ahía van zegt, dat alleen deze van Jeróbeam in het graf zal komen, omdat in hem wat goeds gevonden was voor de HEERE, nochtans géén verandering. Hij is doorgegaan op eigen gekozen wegen tot ondergang van Israël.

Het volk is mee gaan doen, hoewel God Zijn profeten, zijn knechten, gezonden had, vroeg op zijnde en sprekende. Ook toen de goddelooste van al de koningen regeerde, namelijk Achab, zond God Elia. Want onder de regering van Achab was de Baäldienst, een heidense, zedenloze godsdienst die mensenbloed kostte, zelfs staatsgodsdienst geworden. Dat werd onder de profeet Elia niet alleen de kop ingedrukt, maar toen Achab gestorven was, heeft Jehu heel die Baäldienst uitgeroeid. Doch ook dan lezen wij: "Maar van de zonden van Jeróbeam, die Israël zondigen deed, week Jehu niet af, te weten, van de gouden kalveren, die te Beth-El en die te Dan waren."

Mijne vrienden, luistert eens, toen is Israël, het rijk der tien stammen ten gronde gegaan mèt en dóór hun eigenwillige godsdienst. Dáárom uit hun land gebannen. Hoewel God Zijn knechten en profeten zond, vroeg op zijnde en sprekende, hebben zij er niet naar gehoord. Dan komen zij in een onrein land waar de afgodendienst was. Wij zouden zo zeggen als verstotenen, als verworpenen, nochtans zegt God: "Bekeer u", en zegt tot de profeet: "Roep deze woorden uit tegen het noorden." God wil dat zij eens wijs worden en terug gaan keren van die kwade weg.

Waarin - vraagt de catechismus - bestaat de waarachtige bekering des mensen? Het antwoord is: "In de afsterving des ouden, en in de opstanding des nieuwen mensen." Dan wordt er gevraagd: wat is de afsterving des ouden mensen? "Het is een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoornd hebben, en die hoe langer hoe meer haten en vlieden." Dus een zodanig teruggaan van de kwade weg, zó tot het verstand komen, dat er in leedwezen voor de dag komt: ik heb gezondigd, ik heb God door mijn zonden vertoornd, waaruit men de zonden gaat haten en vlieden.

In de bekering ligt dus niet vervat dat men met die oude weg breekt, vanwege de straffen die daarop volgen. Nee, daarom niet, maar omdat ik God door de zonden vertoornd heb, dáárom haat ik de zonden en breek ik met alles wat buiten God is, ook met eigen licht, inzicht en eigenwillige godsdienst.

Ziet eens, nu zijn wij gekomen tot de zaak, waarover het hier gaat.

Want als hier gevraagd wordt om waarachtige bekering, een weer tot het verstand komen, dan bestaat dat dus daarin, dat men zodanig met de zonde breekt dat men ze gaat haten en vlieden. Is er dat niet, dan houdt men de zonden aan de hand, die koestert men dan in eigen boezem. Als men een slang aan de boezem koestert, dan wordt men te één of andere tijd daardoor gebeten, zo ook daarmede.

Daarom is het werk van de waarachtige bekering tot God een zodanig dáádwerk die de gehele mens betreft.

Ook dit nog even gezegd: in deze geesteloze tijd waarin de onwetendheid zo geweldig groot is, spreekt men soms over de oude en de nieuwe mens. Onder de oude mens verstaat men dan: "Oh, wat heeft men wat te stellen met dat vlees" en onder een nieuwe mens: dat men een teer hart, een tere ziel heeft. Maar zó is het niet! Paulus spreekt duidelijke taal in de brief aan de Efeziërs, het vierde hoofdstuk, over de oude en de nieuwe mens.

Maar een mens bestaat toch uit ziel en lichaam? Inderdaad; want neem de ziel uit het lichaam dan is er een lijk. Wij moeten de oude mens dus nemen zoals wij zijn krachtens Adams bondsbreuk met ziel en lichaam, volkomen mens, en daar deugt niets van. Daarom spreekt de catechismus van de afsterving des ouden en opstanding des nieuwen mensen.

Bij beiden is er dus sprake van mensen. In de eerste Adam zijn wij in een staat van verwerpelijheid en nu wil God dat wij dat haten en vlieden, dus daarmee breken. En de nieuwe mens, dat is die nieuwe staat in Jezus Christus, wat wij door geloof aannemen en ervaren, insluitend een hartelijke vreugde in God door Christus, en lust en liefde om naar de wil van God in alle goede werken te leven. Dát is de waarachtige bekering en dat is wat God bedoelt.

God hààt de zonde, doen wij het ook? God straft de zonde, vlieden wij nu de zonde? Dat is een gewichtige vraag die eenieder persoonlijk zichzelf moet stellen. Zijn die zaken zo? Want God is toch zo welmenend, al is het dat je één stuk verderf bent, van je hoofd tot je voeten, maar als het gaat over de zaligheid dan hebben wij God niet tegen, hoor. Waarlijk niet! Hij zegt: "Gij nu hebt met veel boeleerders gehoereerd, keer nochtans weder tot Mij."

In Oud-Israël was er een wet, dat wanneer een vrouw door haar man verlaten was, en zij eens anderen mans werd, dan mocht hij niet meer tot zijn eerste vrouw terugkeren, want, zo lezen wij: "Dat is een gruwel voor het aangezicht des HEEREN; also zult gij het land niet doen zondigen, dat u de HEERE, Uw God, ten erve geeft". Dat was dus met de wet verboden. Maar nu is God zo, zeggend: "Gij nu hebt met veel boeleerders gehoereerd, keer nochtans weder tot Mij." Waarin God toch bewijst goedertieren te zijn, boven alle lof verheven!/? Zo lezen wij ook hier: "Ga henen, en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël." Dus God noemt hen: gij afgekeerde Israël, die zich van Mij hebben afgekeerd, van Mijn Woord, van Mijn rechten, van Mijn instellingen. Dát hebt gij gedaan, Ik niet! Ik heb Mij niet van u, maar gij hebt u van Mij afgekeerd. Dát is de zaak! Dan ligt de breuk toch bij ons; wij de schuldigen!

Vervolgens lezen wij: "Zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE, Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden." Hoewel God hen uit hun land gebannen had -- die zware slagen hen getroffen hadden onder Gods toorn -- vanwege hun eigenwillige godsdienst, zegt God nochtans: "Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden." "Want Ik ben goedertieren." Alsof God wil zeggen: Ik heb jullie nu wel gestraft, maar dat is daartoe dat gij tot Mij zoudt wederkeren, afgekeerden! Want Ik ben goedertieren en Ik zal Mijn toorn niet op u doen vallen om u te vernietigen, máár Ik vraag van u: bekering.

Wat komt Die hoge Majesteit, Die alleen God is, Wiens gelijke er niet is, toch in nederbuigende zondaarsliefde tot gevallen Adamskinderen. Zó diep kunnen wij niet gezonken zijn of Hij wil ons nog uit de diepste diepte uithelpen. 't Is toch wel een Majesteit waardig om te eren, om lief te hebben, te minnen en te vrezen.

Hoort eens, hoe God hier spreekt: "Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen de HEERE, uw God, hebt overtreden, en uw wegen verstrooid hebt tot de vreemden, onder alle groene boom, maar zijt Mijn stem niet gehoorzaam geweest, spreekt de HEERE." Want overall waren er in Israël plaatsen met zogenaamde heilige bossen, die hier door God genoemd worden: alle groene boom. Als de kinderen wat bomen bij elkaar zagen staan dan dachten ze al: "Oh, hier moeten wij zeker bidden." Zó hadden zij hun wegen verkeerd, buigend onder alle groene boom.

De HEERE, hun God, had een verbond gemaakt met hun vaders aan Horeb, zeggende: "Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb -- alsof God sprak: Ik ben jullie Weldoener -- Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben." God vraagt dat naar recht en billijkheid, of God wil zeggen: Ik ben alleen God. Weg met alle afgoden.

Hij roept hen hier op tot bekering, zeggend: "Alleen..." Het is toch niet veel wat God vraagt, hé? Dat is toch niet veel als Hij vraagt: "Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen de HEERE, uw God, hebt overtreden." Alsof God wil zeggen: Je kan niets meebrengen aan deugden, plichten, goede werken, want je beste werken zijn onvolkomen en met zonde bevuurd; die zijn allemaal fout. Ik vraag dat ook niet; wil je het toch doen, dan heb je dáárin weer eigenwillige godsdienst. Ik vraag iets anders, namelijk kom eens voor de dag met: "Ik heb gezondigd." Beken uw ongerechtigheid! Meer vraagt God niet.

In de natuur is het toch zo, dat als er een kind is dat naar vader en moeder gaat en eerlijk belijdt dat het fout geweest is, gaat dan een vader en een moeder vragen: "En wat heb je nog meer gedaan?" Wordt dan zo'n kind naarmate het zijn fouten bekent, gestraft? Doet een vader en een moeder zo? Nee toch!

Ik weet nog van een catechisant die, toen er nog geen asfalt- maar grindwegen waren, onderweg naar school een ruit had ingegooid. Zijn vader had hem er over aangesproken en hij had beloofd: "Pa hier heb je m'n hand erop, ik zal het nooit meer doen." Ja, zijn voornemen was prima. Maar onderweg zeiden de jongens: "Jij durft niet meer hè? Natuurlijk niet, hij zal wel een pak slaag gehad hebben." Ten laatste wilde hij toch laten zien dat hij wel durfde. Hij pakt een steen, gooit, maar wat hij wilde raken mislukt en die steen gaat dwars door een grote spiegelruit van een sla-gerij. Totaal in diggels.

Toen zijn vader 's avonds thuis kwam, ging hij de mattenklopper halen en zei tegen z'n vader: "Pa ik heb zo beloofd dat ik het nooit meer zou doen, maar ik heb het weer gedaan. Hier, slaat mij maar." Deed zijn vader dat? Nee, maar die zei: "Kind, kind ik geloof dat je in oprechtheid beloofd heb dat je het niet meer zou doen, nu zie je eens wie jij bent. Kom eens, wij zullen samen eens op onze knieën gaan en God aanroepen." Als nu een vader die van nature boos is, zo met zijn kind omgaat, hoeveel te meer dan God die zegt: "Ik ben goedertieren." Maar God houdt staande: "Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen de HEERE, uw God, hebt overtreden." God wil dat wij zó voor de dag komen. Dus, God eeuwig vrij, de breuk ligt bij ons. Wij hebben het gedaan. Hetgeen God van ons vraagt is dus dat men schuld bekent: ik heb gezondigd.

In Wittenberg lag er een student op sterven. Nadat Luther hem aangesproken had omtrent zijn handel en wandel en tenslotte vroeg: "Mijn zoon, heb je nog iets te zeggen"?, antwoordde hij hierop: "Ja vader, ik heb een door schuld verscheurd gemoed, maar het is besprengd met Christus bloed, dat door het geloof de schat, van het liefdehart van God in zich omvat. Toen kustte Luther hem op zijn met spruw bedekte lippen en zei: "Zijt gij alzo toegerust, mijn zoon, vaarwel, tot de overzij van het graf." Zó heeft Luther geweten hoe God was. Waarlijk in schuld, overtreden? Dan is er zulk een God, Die is goedertieren.

Wat zijn wij toch verkeerde mensen, hé. Dat wij zo'n tegenstand bieden met voor de dag te komen zoals wij zijn: een zondaar, een wegloper, een stuk verderf. Toch is dat het oogmerk, de bedoeling Gods.

De verloren zoon had alles er doorgebracht, maar als hij als een landloper uitgehongerd teruggaat, dan staat zijn vader reeds op de uitkijk, want die kant is zijn kind opgegaan: "God, zou hij niet eens terugkomen?" En dan op een dag, als er een landloper aankomt, hij ziet het wel niet aan de kleding dat het zijn zoon is, maar hij voelt het aan en ziet het aan zijn gang: dát is mijn zoon! Daar staat zijn vader met open armen gereed om hem te ontvangen en als zijn zoon

zegt: "Vader, ik heb gezondigd tegen de Hemel, en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden", en het zijn voornemen is om nog te vragen of hij in huis een slaaf zou mogen zijn, de minste dienstknecht, dan krijgt hij daartoe geen gelegenheid, want zijn vader kust zijn mond dicht, zijn kind is terug. Dat kind dat verloren was, was behouden, die dood was, was levend. Hoeveel te meer die dierbare Majesteit, Die zegt: "Ik ben goedertieren." Heus, zo is God, Hij is goedertieren!

Want nadat God gezegd heeft: "Maar (gij) zijt Mijn stem niet gehoorzaam geweest", volgt hier weer: "Bekeert u, gij afkerige kinderen! spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd." Als God hier nogmaals zo bewogen spreekt: "Bekeert u, gij afkerige kinderen!", dan voegt God erbij: "Want Ik heb u getrouwd."

Toen de Farizeeën Jezus vroegen: "Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten, om allerlei oorzaak?" Dan lezen wij dat Christus Zelf leert: "Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uw vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het alzo niet geweest." Wat getrouwd is hoort dus bij elkaar. Zó wil God hier ook zeggen: wij horen bij elkander, want Ik heb Mijn verbond opgericht met Abraham, Izak en Jakob, en aan de Horeb heb Ik een verbond gemaakt, Mijn Wet gegeven en Ik heb jullie dat land gegeven.

Alleen Jozua de zoon van Nun en Kaleb de zoon van Jefunne bleven levende van de mannen, die heengegaan waren, om dat land te verspieden. En toen de tijd was aangebroken om het land in bezit te nemen, sprak Jozua tot de HEERE en voor de ogen der Israëlieten toen de zon onderging: "Zon, sta stil te Gibeon, en gij, maan, in het dal van Ajálon!" Er was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, dat de HEERE de stem eens mans alzo verhoorde." Dus God vraagt van u en mij onderwerping, gehoorzaamheid, dat wij Hem geloof geven.

"Ja maar, -- zult gij zeggen -- het ontbreekt mij aan alles. Ik ben zo afkerig." Nu, luister eens: God zegt door de profeet Hoséa: " Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwillig liefhebben; want Mijn toorn is van hem gekeerd." God noemt hen afkerige kinderen, maar Hij zegt ook dat Hij hun afkeringen zal genezen, wat ligt er dan op ons pad? Dat wij daarmee toch bij God aan de deur zijn. Dat wij het alles alleen bij Hem zoeken.

Zaterdagavond was ik in een gezin waarvan de vrouw ernstig ziek is en twee kinderen in het ziekenhuis liggen waarvan het vooral van één zich ook ernstig laat aanzien. Terwijl wij daar met elkaar zitten te praten, zegt die vrouw opeens: "Ja, had ik nu maar betrouwen, maar helaas." Toen heb ik haar wat voorgelezen hoe Luther gesteld was net voordat hij voor de wereld- en kerkelijke groten verschijnen moest. Kermend: "O God, de wereld zoekt mij in te slokken. God, ik heb geen vertrouwen in U; U bent toch niet dood? Neen God, Gij kunt toch niet sterven?!" Ten laatste: "God, Gij moet mij helpen. Want dit is Uw zaak, niet de mijne." Net zo lang totdat hij ten laatste uitriep: "God, ik betrouw op U, God mijn God, help mij." Toen stond hij op, legde zijn ene hand op de Bijbel en de andere hand hief hij op en zwoer met een eed dat hij de evangelische waarheid niet zou verloochenen al kostte het hem zijn leven. Nadat ik uitgelezen was, zei ze: "Tjonge, daar krijg je opeens adem door. Zou dat nu echt zo geweest zijn dat Luther gezegd heeft, dat hij geen vertrouwen in God had?" Ik zei: Ja, dat hebben zijn vrienden juist opgeschreven en het is door de eeuwen heen bewaard. Die man heeft ook niets in zichzelf gehad."

Och, dat wij die lage plaats toch zouden innemen om alles bij Hem te zoeken, dus ook dat Hij onze afkeringen geneest en ons verlost van alle vijandschap, tegenstand, hoogmoed en eigendunk, want, zegt God: "Ik heb u getrouwd."

Daarbij belooft Hij er nog bij: "En Ik zal u aannemen." Aannemen? Ja, als kinderen, of, om bij het beeld te blijven zoals hier bovenstaat; als vrouw te omhelzen en aan te nemen alsof er nimmer een breuk geweest is.

Vervolgens zegt God: "Ik zal u aannemen, één uit een stad, en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion." Hoe moeten wij dat verstaan? In deze zin? "Oh mensen, het is er maar één uit een stad." Als het er maar één uit een stad zou zijn, hoe kan het dan dat wij lezen dat Jezus uit Kana in Galiléa verschillende discipelen haalde, dat waren er dus meer dan één. En als er maar twee uit een geslacht zouden zijn, wat denken wij dan van Abraham, Izak en Jakob en Jozef, ga zo maar door. Dan kan het toch niet zijn, dat men zegt: "Het is er maar net één uit een stad of twee uit een hele familie." Zo zijn die zaken toch niet!

Ik heb wat dikwijls, als schooljongen met m'n opa, meegelopen hier door het dorp (Sliedrecht) en dan vertelde hij: hier heeft een man gewoond die met een Drieëinig God verzoend was, zijn vrouw had ook genade en daar woonde die en die, waarvan zowel twee jongens als hun dochters begenadigden waren. Hij noemde ze zo maar op, die genade en aanneming van God hadden terwijl wij daar rondliepen. Dan moet dat woord dus anders verstaan worden dan zoals het dikwijls uitgelegd wordt. Inderdaad! Want dit wordt er namelijk onder verstaan, dat, al is het, dat er slechts één in een stad is die bloed voor 't hart krijgt en zich tot God bekeert, dan maakt die de Kerk uit. Met te zeggen: "Ik ben goedertieren", wil God te kennen geven dat: "Al is het dat er in die stad honderdduizend, een half miljoen of een heel miljoen mensen wonen die slechts godsdienstig zijn, dan is dat de Kerk niet, maar die éne die zich bekeert. Die wil Ik aannemen en Christus inlijven, Zijn weldaden deelachtig maken." Die wordt deelgenoot van de weldaden met de ganse Kerk van alle eeuwen, die reeds ingezameld zijn, die nog hier zijn en die nog geboren zullen worden. Dát is het ware Sion, Gods waarachtige volk.

Daarom lezen wij ook in de Geloofsbelijdenis, waar gesproken wordt van de algemene christelijke Kerk, dat de Kerk een vergadering der ware Christgelovigen is, al hun zaligheid verwachend in Jezus Christus, gewassen zijnde door Zijn bloed, geheiligd en verzegeld door de Heilige Geest. Zó, zeggen onze vaders, is de Kerk. Want God zegt, dat al is het er één uit een stad en twee uit een geslacht die zich schuldig kennen, vernederen en zich tot God bekeren, die worden te Sion ingelijfd, om de naam van Sions kinderen te dragen.

Dus, al is het nog zo'n donkere tijd, waardoor men zegt: "Ooh, je hoort tegenwoordig niets meer." Mijne vrienden, al is het nog zo'n nacht, al is het nog zo duister, bedenkt dan, dat al is er verder niemand die zich bekeert, maar als wij bloed voor 't hart krijgen, en bekennen: "Ik heb overtreden", en ons tot God bekeren, dan zal dat werk in ons zijn loop hebben en zullen wij Christus worden ingelijfd, Zijn schatten en weldaden deelachtig worden, om dan, o wonder, te gaan verstaan, dat wij zo'n grote familie hebben - de Kerk van alle eeuwen - een familie uit alle geslachten, talen, naties en tongen.

Zoekt dan dat Koninkrijk op de rechte wijze, in vernedering, in ootmoed, in kinderlijkheid, in vreze, daar God zegt: "Keert weder tot Mij, en Ik zal tot u wederkeren." Dat Hij ons dat schenke en Zijn Woord aan ons Zijn loop doet hebben opdat de vrucht openbaar worde ten leven, Gode tot dankzegging. Amen.

Slotzang.

Psalm 87: 4

God zal ze Zelf bevestigen en schragen, ...

Zegen.